

הדרשה תל
קופּה נוֹאָר

הספר רואה אור בסיוウ
קרן יהושע רבינוביין' לאמנויות, תל-אביב

הדסה טל

קָפָה נוֹאָר

שירים

הווצאת הקיבוץ המאוחד

Hadassa Tal

Café Noir

Poems

עריכה: לאה שנייר

תודתנו לכתבי-העת הליקון וחדרים

© By Hakibbutz Hameuchad

Publishing House Ltd

Printed in Israel 2006

כל הזכויות שמורות

למחברת ולהוצאת הקיבוץ המאוחד

ニック, シドーとユーモア: ゴブナ バウム
נדפס בישראל בדפוס חיקל בע"מ, תל-אביב

למיה, לפרי
ילדות מבראשית האהבה

קְפָה נוֹאָר

קפה נוֹאָר

הינוך משלים עם חסרוונו
ומתרכז. הילאה אני כותבת בקהלות
דעתה של מטפלת, הופכת זמן, מעלה
מטה, פנים ואחרו.
זוכר? חוף של תחלת חוף. צנת צפירים קולחת
ו夸חות מתריס נוצאות

קפה נוֹאָר. באקוּרְזִים שבוראים – פיאף
בתוכה פיות הערב לוגם את קולה
ומקשית
טריקת דלת
ונאנה

אתה מקשיב. גשם דק מתאים את צעדיו
לכני הפים, מצנן את צמאונם.
רחש נוכר בשכחה – ערמה אטיה של זמן

בסוף סמטה מקרטעת
עיר בגנות שטוחים, אחויזה
בבית, לבנה, חלבفتح לקביבות

נדמה כי חנואה יוצאת ונעה מהחוף. פיר החול ריק, מושך ים
מדוזות נושמות זהר מודר
רגע אחריו כבר מטלאות חול.
מה פאיית בהן?

זה היה אז, אני זכרת
ריהם ותריף של בית פלאג בנו
ובצלילות - אַרְפִּיטִי
רץ דרכ חלום - רץ בליה להתקל בקיין

רק לאורה אחווה תהום בשמים כל מה שאיל-אפשר להזכיר
ברגע ההוא, מכיון עצב
חרואה

פנימה לפני
פניך - תפורים
פה - גלי
נסתר
לסרוגין

נוכםבר. שוב טרודים שרשאי אויר בערף
הגן בזבוני - עליה נטו ונען.
שלכת כבר ערוכה לקלט את הרעד

חפן - גוזל עלים - מנקר פרור
אני מגיביה גן, מגיבה אותו לפני - והוא קוףין
פנימה במפרק אור - מוצא דרך
ומתבונן

יום ביומו חסר חד
את חני, שובר
שתקה בלי
להפר

טָרַסׁוֹ שְׁלִים מִתְגַּבֵּה
בֵּינִי לִבֵּנִי
פָּנוּצָה מִגִּיחָה,
מִתְכַּסֶּה
הַבָּרוֹת

מִרְזָחִי הַשׂוֹרֹות הֵם מִזְסִיקָה קָרְמָנוּת
שְׁרַשִּׁי שְׁקָט.

וְהַקּוֹל ?
מִקְשִׁיב

קָפָה נְוֹאָר מְוֹאָר. גָּל מִטְפֵּס עַל בְּהֻנוֹת
גְּלִיוֹנוֹת יִם נְכַתְּבִים
דְּפֵי רַוֵּת דִּיקְנִים
מִגְמָת הַקָּפָה
נְרַגְעָת.
אוֹר אַחֲר שְׁפּוֹךְ

אָרוֹרָה

אורורה

"בָּנִי, נְשַׁמְתָּךְ אֵיךְ? –
בִּיאָלִיק, וְאַם-יִשְׁאָל הַמֶּלֶךְ"

פָנִי בּוּעֲרוֹת. עִירָמָה אַתְּ נְסֻגָּה לְתוֹכִי. שְׁאַלְתָּ – אַיִן
זָכָרֶת מָה, מִנְמִיכָה, אֲוֹחֶזֶת
בְּקָרְבָּים כְּמוֹ בְּגָנוֹף. הַחֹשֶׁךְ מִינִיק לִי חַלֵּב שָׁחוֹר
אַמְרִית
כָּלוּם לֹא קוֹרָה

הַדָּק שְׁאַתְּ נְכַפְּלָת בֵּי, נְנַעַר –
קוֹל נָוְבָט מַגְרוֹנִי, כְּמַעַט
שָׁר

אורורה, אַנִי קוֹרָאת לְךָ, שֶׁם קָדוּם לְנוּפָשׁ

■

שְׁבָרִירִית כְּכֹתֶב רַיִם
גַּנְשָׁב
נַמְוֵך
וְעַרְ. זֹה אַתָּה?
או אַוְלַי
עֲכַשְׂוֹ, נוֹלְדָת מַהֲפִים – אַתָּה צְמָאוֹן?

■

אַנְיִ הַצְּל – אָמְרָת אָוֶה בְ עַקְשׁ

רַפְוי בִּירְךָ הַיְמָם
מַשְׁתְּרֵבָב

לְהַנְּלֵד

■
אני שומעת את דפק הירח, אורורה
וრעם שאינני יכולה להסביר

שבי לרגע בידי, אני רוצה לךין אותו

■
בחלוםך אתה שרע מתAPER באור - כנף פרושה ועפה
כנף אחרית נגרת לעולם

לאצלל

קיד

בבצן צילו

אפלולי

קולך

רתויק

אל רקיע

פתחם אתה צועקת بي
אין לי אלא יד לרווחם רוח וחרמי אבק

■
לאט, מכונת סימני רוח בקולן הפה
מגביהה,
לרגעים נפתחת בנוף רחוק ובהיר, מצוותה
לגונים שלא ירעט

■
מול, על קו הרכס הרים מעינות מפלקרים -
הסלע
נבר
כמו קולך

שיך ריחות אלמים ואור
סתו שינה-נפש
מידה
עננים

בכל יום
אפור אמת מה מה מניחה את
מוחה לרגלי

בשקט הזה את מעגלת מגופי פתחי שמש
קאה צורב של אוד

כבר יונעת
תשקה לבוא בגוף היא צורת פרידה

ראיתי אותך נוגעת במצח
המלה, אורורה, באצבע מפץירה

הוא לא דחק -

במודעיניך ראייתי בריח כפול של לילה
העולם נתנו
לرسיסים

שם, בין פסיעות צל, את נופלת
פנימה אל שמיים ההפוכים.
הכוכבים במקומם
רק חרות
חפור
ברשותנו.

כוכב אחר
בדלאג'ים מבור
לבור, קורא בשמה "אבוח בצל שתווך"
אורורה, בצל שלא תוכלי

אולי משום שהיתה עיפה. קוזית מתענפת
בקצה עץ, נטיפת בר בעלולים
ירק גל็ด ובטנה רכה
בטרם
בקר. רק שחורייך מזרעים
אבק, אפלו
כתמים

לא למוש, להמשיך להחשיך,
להיות כל-כך מפה
זה לא

רכינה כבירה על כריב לילה
את לא נלכחת

אבל הגוף
מתרוקן כאויה פְּרָפָר
קרוב מדי
לאש

בתוך יומ ריק, אורורה, אני
לומדת מסלעים. אפק
יעקר אוותך

מפרקם

עד גבול הגדות אני טובלת
גרמי מים וערים, עגלי קול נחוצים
להשנות מלח
בקפול הים
צדפים יצחקו מתנשמים

ברגע חנה, את מפקירה את גופי לאור. הלילה נרגע

עכשו, ממוללת ענבים, אוכלת קיז בצל פה
בڪול פקיעה יرك, לאט
את דורך לאט
שלא יצין.

בלילות קריים עיניך בבדות מיבול

■
את שלא היה לך די בכל פנות הירח
רואית
בהתחלת פרגים

כדרויש, עוד
ויעוד כפות ארים היפות בהפקר ממים
אייך שוויך רוח בגרונכם

שר פמייד להולד בגוף

■
בוקר, קומי אורולה, קמי את הפרחים בידיים אמרי להם

שפתנו מדברת זו עם זו

ציפור מכורבלת

כצפור מכורבלת
הצטנף
הצוק.
נחשתי בקולך
את מתולל
ההיר
הזה שליא
נסק
הלה

כשנפלה

שפתנו מדברת זו עם זו

אני יודעת, נפש היא פכת מהוניה
עמך בתוכה חמר הופק לזמן

עכשו, מצليل לדבר
מכרחים להזכיר
היכן יכולים להיות חיים

ילדים זוקים לפידינג, שמים
לכוכבים וגwie
להשתפה
מסבלו. הדרך למעלה ותדרך
למטה היא אותה
דרך. צייר

ירק חתוך לשנים או שלשה
כמו פיספס, אפון
או סדק
בעדרו רואים.

נפי לזכור
כמו עופות
ברוח

כנה
דקאה
כעפצעין

**תְּפִלִּיגַ קָצָה הַד
מִכְתָּם פְּרוֹת
בְּהַמּוֹנִים**

הנִיחַי תְרוּבִים לִיבּוֹשׁ. בְּפִנְהָ שְׂקִיק
פְשָׁתָן, אֶרְזָרָעֵל אֶרְגּוֹלָה. בְּפִתְחוֹת גָּדוֹלָה גְּדוֹלָה
הַעֲדִיפִי דְבָרִים פְשׁוֹטִים
תְּהִרְיָה
הַכָּל
שְׁוֹנָה

בְּנִידִי שְׁנָה שְׁלַחְשָׁמָשׁ
חַשְׁבָּתָה אֶת עַצְמָנוּ – אֶלְמָות

וְהַגְּבָה
נְשָׁאָר
רָק
מְרָק
לְבִשְׁלָל

בוקר טויי דק

בוקר טויי דק סביב איבריו
של הבית. וזמן נלמד
לא מגרמי שמים
רק מרשות פשוט
יומום –
כלי מקחת כלים, עצה
תינוקות, שוב בוררת
או, מגרשת
אבק.
לא שגית –
לשונן היה כח
טפלה

לדורית ■

כמה פלאית הגִּמְלָה
שׁהניפה ורוץ פנינית
אל גראגר קמח
מצפן
גלוי

דובדבניים

דובדבניים

"אני אוהבת בית זה, בלבدي גן הדובדבניים
איןני מבינה את חי".

צ'סוב

■
בין הכיוור לכוכב
אליל שקייף
רוזאים דרכו
את מה שאין
לראות
פניהם ואחרו
דק

■
שנתיים בדצמבר. אפא מטה. קר. קו הקלפה בדרכון קר.
כמו מה מציריים מית?
פסיכים, נקודה.
אולי הפה
ובלי.
אני נושמת
להרים
אותך

■
מִזְתָּה טְבוּעַ בְּסֶרוֹב.
אֵין זֶה לְפָעֵנָה
עַד שְׁחָרִים
גְּפָרָס

■
אֲנִי אָמַרְתִּי נַיּוֹקִי – אַתָּה פְּלוֹשָׁקִי
אֲנִי פְּטוֹצְ'יָנִי – אַתָּה שְׁרוֹקָה מַקְרוֹנוֹנִי
תַּהֲוָם קַטְנָה מַתְפָּהָה כְּשֶׁכֶר אִינְךָ
אֲכַל רִיחֹות וְטֻעַמִּים
שׂוֹקָעִים לְמַקּוֹם
הַלָּחֶן

■
נְשִׁים מִכְּינֹת רַבָּה
לְלַחַם אוֹ לְכַפִּית. שְׁוֹרָה שֶׁל צְנַצְנֹות
סִיר רֹוִתָּח פְּטָל – מַלְיָנִי בְּלַשׁוֹנָךְ – מַתְרָכֶךָ
בְּמַהְיוֹרָה
הַלְּבָה גַּמְלָאת

■
זְפַרְוָן – תְּשִׁוָּקָה –
לְעַרְםָ קַמְח וְלַלְוָשָׁ פְּנִימָה בִּיצָּה.
כַּכָּה אָוֹפִים חַיִּים

■
העוגות שלך מפוארות נאכ בצלחת. שטרודל
זהה שעור ראשון
במרקדים

■
איך אַתְ יָדַעַת הַרְבָּה כֵּלֶךָ ?

■
הדרוף לך בין דומעה לפגם.
אני לומדת לפענינה
לשונות
בלוי חסות מלאים.
משהו בחוטנו
אין
לו שם והוא אנחנו

■
שקט, אַמְרָת – פָּמוֹ הַרְגֵּל
מפני סתוםות

■
אין בך הסתר
פניהם – אתה נכפלת
אפלוי בכחם

■
מָתַךְ מִבְשֵׁיל פֶּחֶת מִבְטִי כְּרִישָׁוּם אֹזֶר
מַאי, רַיִח אֲרוֹךְ מִסְעִיר
וְהַיִּין מַעֲבֵר
אֶת עַנְבָּיו.
רָאִיתִי יְרֵם לִיד גָּמְתָּה רִיקָּה, שְׁנַפְקָה מַקִּיר –
מַחְמְרָתוֹ הַמְּדֻמָּה
גַּן אַשְׁפּוֹלִיות פֶּרֶח

■
שָׁרֶב. שְׁמָמִית נְדָפָה חָם לְשָׁמֶשׁ.
יִשׁ לְטַמֵּן בְּאַדְמָה
עֲנָפִים, מְרָאוֹת, גְּזָרִי
פְּנִים, מִתְּחִים
וְנוּלְדִים

■
מַחְיקָה ? אֲנִי שׂוֹאָלָה
– לֹא בָּק. גַּם

■
שָׁרֵךְ מַאֲכְנִים. אַתְּ אֹסֶפֶת
בִּידֵיכֶם חֶדְשׁוֹת
מְנִיחָה
בֵּין קָרֻעָה
לְקָרֻעָה שִׁיחָה בְּמִסְתָּר
בְּחִי, נְשָׁלָא
יְחִישָׁךְ
יְפִיוֹ

■
מָה עוֹד עַלְיוֹל לְקָרוֹת
מִפְּלִשְׁת שִׁיחָי בָּר
רֹודֶפֶת דְּכָרִים
לְהִיּוֹת כָּל מִקּוֹם שָׂאַת מִטְפָּשָׁת
גַּשְׁם זָכָר –
בְּפִמְבַּי
הַוָּא מִשְׁנֵן אַתְּ שְׁמָךְ

■
גּוֹזֶרֶת מִשְׁמָךְ צָלֵיל לְלִילָה
לְהַעֲרֵנִי בְּחַלּוֹם
הַאַחֲרָה, עַרְוֹתִי –
צָהָב מִתְחַפְּתִית
הַיּוֹם מִטְפָּס אַפִּי
לְמִחְצָה

על סף מותך, שטיננו כבר ידענו –
שאלאי "מה הכי?"
"דבָּדְכָּנִים", חיכת, "שחורים אַמְתִּיקוֹת"

ואז, "הכל אהבתי ולא שהכל היה טוב"

לחרגיז גבולות – בא
סדר – בחצי
יאוש – בעקר
כתהו – לתקין
הרי הבלתי

נגלה –
ליילה טוב סחרונית
קשיים כפויי
תודעה ישובו
ירשלו מחר

ירקיה מטרחת נדם
הייתה פאהנה שחנטה
פגיה.
בבקר אתני תלום אומרת
אין לי גוף
לנוחם

■

מה מפקה ?

חולב שגילש

לתוכי. אמי עלי אדרמות ובקל העולמות האחים

לבשי את עירמך ועמדיו

לגורלך עד גז

הימין

יתגמל

ויתקנש

אלחי, אני שואלה -

מלחה

שפט-אים

מימ

את חיים נדרמה שאני שומעת מריםם.

זה הדם.

לא,

ים מהפאה עיר שנזנחה בחוץ

ירק חול חמימה נענית לטפה לקלנית –

חר

פטם צרכי מזקה

מגיר מים

זה הגוף. לא, עיר מתרפה –

את חיים נדרמה לה שיש

– גועשת –

חמייק סלע

יונק בעקבות
 קול
 לבן
 מנשך – בלתייה – באפה
 בין שדיים
 נמס
 גדרם מעצם חיותו
 גל בין שפתי^ו
 חיים

בקורי אַחֲר שֶׁל קָצֶף
 הַמּוֹנִי צֵל
 טוֹנוּיִם
 רְסִיס
 אַחֲר
 רְסִיס
 דָק
 פְנִינָה
 כָמוֹ זָו שְׂטַבָע
 גּוֹרְמָר
 בָאוֹר

לרקוד

לרקוד

לשכומית

תְּחִלָּה לֹאַט. בָּמוֹ פְּעֵימָה. בְּבָהָנוֹת צְמָאים הָיָא
מִפְּסָקָת יוֹם, מִסְרָגָת גְּבוּל.
הַבִּית פָּתַח אֶת שְׁקָט גוֹפָה וַיָּצָא
אָוֹת אָוֹת בָּמוֹ תָּזַךְ שֶׁל דַּיוּ קָוָדָח קָסָת
רְגִלִּים רַזְקָעָות שְׁמִים
פְּנִימָה תְּהֻום תֹּעֲפָות רַובָּץ

חַלְוִילִים חַלְוִילִים מִצְמִיא בָּה
פָּח לְהַכּוֹת בְּרוּם שְׁרָשׁ לָח.

רַזְקָת - פּוֹרָמָת - מִשְׁבִּיעָה מִיטָּר
מִנְפָּה בְּקָר מַעֲתוֹן -

אָשָׁה לְאַ-תְּשִׁעַר כְּמַשְׁךְ הָאוֹר מִן הַבָּci

מִצְוֹפָת כְּפֹתָה. קְרָסָל. בְּרָפִים.
וְגִרְושׁ. נְסֹות אַפְּרִי לִילָה -
שׂוֹתְקָת, חֹצֶה אֶל עַצְמָה כְּגֻבוֹל. אַפְּוֹר ?

- שְׁאַפְּוֹר הָיָא אַפְּוֹר הָיָא יְוָדָעָת
מִשְׁתְּזִיק בָּה מַעֲזָף
אַלְיל רָוח
גַּלְבָּד

תפילה

תפילים

"איןפֶנְיוֹ הַהוֹלְכִים לְקָרְאָתֵי"
א' חלפי

כָּבֵר הָיִית לְשָׁמוּעָה. אָוָבָד
עַצָּה, מֵצִיף מִתּוֹכִי
הַלִּיל
קָרוּיעַ. בּוּ, לֹא
בְּקָבֵיה
מַטָּל
גּוֹרֵל

נְעָרָם בְּחַשָּׁךְ קָוֵלָךְ
אַתָּה רֹכֶן –
אַבְּנָן-עוֹלָם הַוּתָחָה
בַּי, בְּבִדְהָה
מַרְבָּב
אַרְעָיוֹת

מַאֲחֹור חַפּוֹר הָאוֹר – גִּבְּישׁ שְׁגַעֲקָר
מַה נֹּפֶל ? מַיְ מַפְּיַל ? הַמְּקוּם
שְׁגַעֲתָה מִתְּבָהָה
לְעַרְגָּה, בְּגֻווָּף
וּבְסְפָקּוֹת
עַשׂ גִּידָּל
בְּגַנְבָּה

פִּיכְעָל שְׁפַתִּי
פָּנִי מִתְאָוֹת כִּמוֹ הָר
לְבָבוֹאָה שֶׁקּוֹל מְשָׁאֵיר –
פִּי מְגַשֵּׂש חָלֵב
מֶלֶה

שְׁמִים הֵם חַוִּין מְחֻלָּט – שְׁלִיחָה קְרוּעָה
בָּרְקִים פּוֹלְחִים גּוֹף לְגּוֹף
קְלִוּת דָּק.
הַנוֹּצְרִים יָדְעִים מָה עַל הַהֲתֻעָגּוֹת.
גַּעֲגּוּעַי חָצִים בָּסֶר
גַּם זֶה פָּנָאי

בָּאָכִיב אִינְגִּי מִבְּנָה לְמוֹת
בָּפָה הוּא מִתְרַפֵּק,
מִתְקַאֵר לְפָקָעָת, פּוּרָח
פָּנָאי שֶׁל נְרָקִיסִים
לֹא חָסּוּם

כּוֹכֵב עַל עַנְפֵי שְׁמִים שְׁחוֹר
לֹלָא סְדָר אוּפְנָה מוּבָנָה. עַלְיָה לְמַהָר
אֶת הַצּוֹף, לִזְמָן דְבָוָרָה הַזּוֹיה אֶל אֶמְצָע
הַכְּאָב, לוֹמֵר אֲוֹתָם
יְכַלְתִּי – אֶלְיוֹ רָק הַוּשְׁטָף

לִילָה – הַבָּרָת בְּרָאֵשִׁית מִמְשָׁכָה
בְּלִי שְׁמוֹת כְּתָב הָעוֹלָם חַשּׁוֹךְ וּמְסָמָא

הנח לי לדבר
בדלה
בק, שרות
פתקומי
הפל

ביני ובינך מוח לחתם – טעם עז
של חטה ושמרים
אני אולחבת את סוד
המצטטם זהה

תן לי חכמת חול לברך בה –
אכראה של קרויה
מדברת
ונחלתם נוכט

גוויל מעידן של אינפְּטָב

גוויל מעידן של אינפְּטָב

בין אור ו אין, הנפש השרה היא ספר-קול מהלך בחוזות עצמו; ישנה ולבה ער, חוצה עד גבול הכוח, ומעבר. וכך, אינה דלה להתרחש. קולה מודיע על חירשותו, גם כשהוא נעה כרחש שר. הקול טובע לגלות מבעלות על מלים, לחදול להבין. להתכנס אל מרחב השפה לא כדי לנכס, אלא כדי לסכן את מה שהוא.

היא ה"לכִּילְךָ" הנשי בשירים (ב' 10, 13). לא "לְקִילְךָ", זה הגברי מבראשית, המנצל אדם ממקומו כדי לכבות מרחיב והות ידוע מראש ("הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָרַךְ"). היא תנואה אל כפות המגע. תמיד במרחב ידיעה, מדברת את ה"שם" כ"שם"; גל נועל, מת ונולד באחת.

משאלת השיר היא לשוב ולמוג עליונים ושאלות שנפרדו בבריאה במלחה. שהרי הדיבור "ყֵי אור" מפתל פנימה נהי, געגווע נסתר לשלים שאבדה. הקרבה הארכאית בין אור ומארה נרמזת בהכפלת עיזור: אור – ארוור; מוסיקה מסגירה את מה שמלים מנוסות להרחק.

קול שר מפצע יעדולם זב אור; מגורש עצמו, תר אחר מה שחומר חוקוק-שתייקה.

הנפש דרוכה לשמע את עמוקה נועם כגביש וכאבן נגף, רק כדי לגלות שהיא לא נלכדת. חוצה את שפת המלים, נשיותה קרבה אל הנשיה. אין לה נושאים אחרים זולת קולה, והוא טובע. מה רוצה הקול? בדומה לקול יה, נשיות היא ציווי לקש布 מתמיד. היא מעין חתום. קצובה כפעימת רוח, לא שפה אלא ניע שפתים, תנואה של עוררות יותר מאשר ידיעה. עתיקה יותר מהזיכרון (שהוא זורי), היא הגויל מעידן של אינפְּטָב. אבודה כמסתו. והשם – שם – מופקד בה ממשכו.

היא האנימה המתمرة לעברית כ שאלה: "אנֵמָה?" והקול מגיה גבוה מתוכה, אינו מшиб, רק מוסיף לתבעו: "קָוָמִים... לְכִילְךָ".

– עד מה?

– תמיד

סדר השירים

קפה נואר

קפה נואר 9

אורורה

אורורה (מחזור) 15

שפטנו מדברת זו עם זו

ציפור מכורבלת 27

שפטנו מדברת זו עם זו 28

בוקר טויי דק 30

כמה פלאית הנמלה 31

דובדבניים

דובדבניים (מחזור) 35

מים

מים 45

לרקוד

لרקוד 51

תפילים

תפילים 55

גוויל מעידן של אינכְטָב 61

